

śrī-rādhā-premāmṛtam

The source of the following text is the second Murshidabad edition of 1907, edited by Ramdev Misra (India Office Library, San. B. 100). Unfortunately, sloppy photocopying means that pages 20-23 and 42-43 are missing. We are posting the text as we have it for the moment and will hopefully be able to fill the gaps soon.

śrī-śrī-rādhā-kṛṣṇābhyām namaḥ

vastrāpaharaṇa-khaṇḍaḥ

athaikadā śrī-rādhā yamunām gantukāmā rāmāḥ sāhutavatī | yathā--

karpūra-mañjari kalāvati candrarekhe
mugdhānane sumukhi sundari kambukaṇḍhe |
āgacchatāmbu-haraṇāya gṛhīta-kumbhāḥ
sambhūya manda-pavanām yamunām vrajāma || 1 ||

etan niśamya vacanaṁ mṛgalocanāyā
dūre vihāya gṛha-karma gṛhīta-kumbhāḥ |
dāmodarānana-vilokana-lola-cittā
gopyo jalāya calitā lalitānghri-pātāḥ ||2||

sarvā ghaṭān kaṭi-taṭe sarasaṁ nidhāya
vāmetarām bhujā-latām atilolayantyaḥ |
śaśvan mithaḥ priya-kathāsmīta-sundarāsyā
gopāla-vāma-nayanā yamunām prayātāḥ ||3||

tataḥ kāścit –

anyonyam ārabdhya-bhujā bhujena
snātum prayāntyas tapanātmajāyām |
manda-skhalac-cāru-kucābhirāmā
gāyanti śaśvac caritaṁ murāreḥ || 4 ||

tato yamunām gatvā --

utkṣipya celam adhijānu payaḥ-pravāhe
śaśvad vidhūya tarasā payasā prapūrya |
tasmāc ca kiñcid avakāśa-jale karābhyām
gopānganā bhujā-ghaṭān ghaṭayām babhūva ||5||

tataḥ śrī-kṛṣṇo dūre nirikṣya sasmitaṁ, yathā

ihaiva kandarpa-kalānukūle
kadamba-mūle nibhṛto bhavāmi |

kūle dukūlam vinidhāya nīre
gopāṅganā majjanam ācarantu || 6 ||

tataḥ kūle dukūlam nidhāya nimajjantīm śrī-rādhām kācid uccair ūce | yathā

mā majja mā majja jale mṛgākṣi
gṛhāṇa celam sahasāvibudhya |
āyāti so'yam vraja-sundarīṇām
nicola-coraḥ purataḥ kiśoraḥ ||7||

tataḥ śrī-rādhā sa-sambhramam prāha | samantān nirūpyatām | śrī-kṛṣṇas tatraiva
māyayā antardadhau | yathā –

sakhī-gaṇais tatra nirūpya yatnāt
pumso vihīnā vidiśo diśo'pi |
ādhāya kūle vanitā dukūlam
payah pravāhe sarasam mamajja ||8||

nīpa-śākhi-viṭapopari saukhyād
vāma-bāhum upadhāya śayāluḥ |
gopikā-nibhṛta-vikṣaṇa-kāmaḥ
svāpam āp kapaṭena murāriḥ ||9||

bahula-jala-vihāra-vyākulānām nipīta-
sphuṭa-kamala-madhūnām mugdha-gopāṅganānām |
pulina-bhuvi vilokya smeravaktrāravindo
vasanam atha mukundo hartukāmo babhūva ||10||

laghu laghu nava-nīpān nīpa-puṣpāvataṁsaḥ
surata-samara-simhaḥ smeravaktrāravindaḥ |
cakita-cakitam āsām śaśvad udvikṣamāṇo
vraja-yuvati-nicolaṁ corayāmāsa kṛṣṇaḥ ||11||

tataḥ kūle dukūlam anālokya śrī-rādhā jagāda—

kūle kalind-duhitur nihitam dukūlam
nālokitam sapadi kena janena nītam |
śvaśrū-mukham saharoṣa-vaśāruṇākṣam
drakṣyāmi hanta katham adya kṛtāparādhā ||12||

api ca |

āgantum atra guruṇā bahudhā niśiddhā
hā hā tathāpi yamunām yad-upāgatāsmi |
prāptam mayā tad-anurūpa-phalam na jāne
kim vā phalāntaram upaimi gṛhe gurubhyaḥ ||13||

tato jalād uttīṇayā śrī-rādhayā dhāvantaṁ śrī-kṛṣṇam prati | yathā,

mā dhava mādharma vidūram idaṁ dukūlam
ādāya kūla-nihitam mihirātma-jāyāḥ |
yāto'si cañcala nivṛttim upaihi sadyo
bhadrām bhaviṣyati na te vidite nr̥peṇa ||14||

śrī-kṛṣṇaḥ smitvā |

nīpe nidhāya vapur unnata-dakṣiṇāmśam
savyāmśa-lambi-maṇi-kunḍalam ānata-śrīḥ |
ālolitāṅguli-dalair muralīm murārīr
āpūrayan vraja-vadhū-hṛdayam jahāra ||15||

tataḥ |

mañju-hāsa-parihāsa-peṣalaḥ
kautukān nava-kadamba-śākhinam |
āruroha sarasīruhānāno
manda-manda-gati nandanandanaḥ ||16||

āhūya gopīr avadhūya pāṇīm
smerānāno nanda-suto jagāda |
utthāya kūle navanīpa-mūle
matto dukūlam nayatānukūlam ||17||

ākarmaṇya vāṇīm vanitās tadānīm
vr̥ṣṭā-vinamrā yadunandanasya |
parasparam svīya-mukhāravindam
vilokayanti sma tadā taruṇyaḥ ||18||

tatas tāḥ kṣaṇam vibhāvya śrī-kṛṣṇam prati samūcuḥ, yathā –

āgatya kūle vasanam videhi
sarvāsu dāsiṣu dayāḥ vidhehi |
tīvra-pratāpāya mr̥pāya yāvad
bhavac-caritraṁ na nivedayāmaḥ ||19||

tataḥ śrī-kṛṣṇaḥ sadarpas tat kim | yathā –

dāsyo bhavayatyō yadi me yuvatyas
tad etya gr̥hṇīta nijāmśukāni |
no cen na dāsyē vasudhādhināthaḥ
kim me'vadhātuṁ kṣamate tad-artham ||20||

tatas tat-kṣaṇam vicintya śithilikṛta-lajjās taruṇyo nānyatheti vicintya –

adhaḥ samācchādya karāmbujābhyām
kucāu kaṭhorau pihitau vidhāya |

vriḍānatās tā bata manda-mandam
utterur uccair yamunā-pravāhāt ||21||

tataḥ śrī-kṛṣṇaḥ skandhopari vāsāmsi nikṣipya taror avaruhya tāsām antikaṁ
jagāma | tatas tāḥ prati, yathā

unmīlya paśyata dṛṣau sarasās taruṇyo
gr̥hṇīta kintu vasanāni karaṁ prasārya |
no cet taror upari yāmi kadāpi nāham
āyāmi gacchata punar yamunā-jaleṣu ||22||

tataḥ smitvā kṣaṇam avanata-mukhī-bhūya | maivam maivam |

śrī-kṛṣṇas tad eva padyaṁ paṭhati gopyas tad-vākyam puruṣam vibhāvya |

unmīlya netra-yugalam smita-sundarāsyāḥ
savriḍitam muraripor mukham ikṣamāṇāḥ |
tatraiva pāṇi-kamalaika-talam prasārya
samprārthayanti vasanam sarasās taruṇyaḥ ||23||

śrī-kṛṣṇaḥ (vihasya) | maivam | pāṇi prasārya prārthayatām iti |

gopyaḥ (tad ākarṇya)—

vāmoruṇāti-guruṇā nata-vakram anyam
urum nidhāya pulakāñcitam udvahantyaḥ |
pāṇi prasārya purato yadunātha dehi
vāsāmsi sasmitam idam pramadāḥ samūcuḥ ||24||

śrī-kṛṣṇaḥ (punar vihasya) maivam |

daṇḍāyamānau caraṇau vidhāya
netre madiye nayane nidhāya |
prasārya pāṇi ramaṇī-samūhā
yūyam punaḥ prārthayatāmśukāni ||25||

tatas tāḥ kṣaṇam vimṛṣya | kā gatiḥ | tatas tathaiva tasthuḥ | tataḥ |

gopikā-nibhṛta-tanor aśeṣa-śobhām
ālokya smita-vadanas tathāpi tābhyaḥ |
smerāntaḥ pulaka-yujā karāmbujena
pratyekam eva vasanam pradadau mukundaḥ ||26||

ālīnganāni niviḍāni ca cumbanāni
tasmād avāpya yadunandanato'mśukāni |
sāṅketikaṁ kim api mañju-gr̥ham vidhāya
sānandam indu-vadanāḥ sva-gr̥hāni jagmuḥ ||27||

iti śrī-rādhā-premāmṛte śrī-gopāla-caritre
vasana-caurye jala-keli-varṇanam nāma prathamah khaṇḍah
||1||

(2)

atha bhāra-khaṇḍah

tato dināntare dadhi-vikrayaṇa-kriyārtham mathurām vrajantīnām gr̥hīta-
dhurāṇām agrata evopasasāra śrī-kṛṣṇah |

rādhānurodha-vaśato nija-līlayā ca
skandhe nidhāya dadhi-bhāram apāra-māyaḥ |
kautūhalena kapaṭena ca manda-mandaṁ
kṛṣṇah kalinda-tanayā-taṭam ājagāma ||1||

tato nikhila-bhāriṇīnām paścād-vartinām śrī-kṛṣṇam avalokya śrī-rādhā jagāda—

ādāya bhāram akhilam kila rājadhānīm
eṇīdṛśah sarabhasam tarasā prayātāḥ |
gatvā ca tāḥ prathamato yadunātha tatra
takrādi-vikrayaṇam āśu samācaranti ||2||

tataḥ śrī-rādhā—kiṁ vilambase, param ca—

krīte janena sulabhe navanīta-takre
kretā punaḥ sulabha-durlabha eva bhāvī |
tad gaccha vatsalatayā mathurā-nagaryām
takrādi-vikrayaṇam āśu yathābhyupaimi ||3||

śrī-kṛṣṇah | kṣaṇam niḥśvasya viśrāmya—

pāda-dvandvam na calati calāpāṅgi me skandha-yugmam
bhūyo bhūyaḥ sudati mahatīm vedanām abhyupaiti |
śuśyaty uccais taraṇi-kiraṇa-śreṇibhis tanvi kaṇṭhas
tad viśrāmam racaya capale mañju-kuñjodare'smin ||4||

śrī-rādhā | gaccha kiyad dūram |

śrī-kṛṣṇah | katicit padāni gatvā kathayati—

sīdāmi sundari payodadhi-bhāra-khinna
tvam cāpi pīvara-payodhara-bhāra-khinnā |
tan manda-māruta-sukhe kṣaṇam atra kuñje
viśrāmam ācara camūru-calāyatākṣi ||5||

śrī-rādhā sa-roṣam iva –

FOUR PAGES MISSING HERE (pages 20-23)

bhāro mahān eṣa punar yadi syāt
paṇo manobhūr-vihito'bhilāṣaḥ |
tadā dhurīṇo'smi na vā dhurīṇam
anyam pravīṇam capale grhāṇa ||13||

śrī-rādhā salajjam smitvā—ko'yam vyavahāraḥ vetana-grāhiṇām ayam abhilāṣaḥ ?

śrī-kṛṣṇaḥ—sundari mahān garīyān bhāras tad anyam grhāṇa | iti tatra bhāram
nikṣīpya saroṣam iva calati |

śrī-rādhā—mā gaccha mā gaccheti |

kṣipram bhaviṣyati manaḥ paripūrṇa-kāmaṁ
bhāram bhramād api na jātu tavācarāmi |
bhāram grhāṇa yadunandana manda-mandaṁ
tvam gaccha vatsalatayā mathurā-nagaryām ||14||

śrī-kṛṣṇaḥ vihasya—tarhi grhīta-paṇa eva gacchāmi |

śrī-rādhā kṣaṇam vṛīḍā-vinamra-mukhībhūya—niruttarā tām evānumatim
dattavatim | tatas tam samīpam āsādyā—

kṣaṇam iha suratāvṛto murārīr
jana-rahitaḥ kakubho nirūpya sadyaḥ |
samudita-pulakāvali-pracaṇḍe
caṭula-dṛśaḥ sahasā cucumba gaṇḍe ||15||

tataḥ—
dṛḍham atha parirabhya skandha-deśam
pulaka-kalāpa-yujā bhujā-dvayena |
vividha-jala-vilāsa-khelam
mura-mathanena sahaivam anubhāvi ||16||

tato vividha-manmatha-kṛīḍām tatra nikuñje'niubhūya takrādi-vikrayaṇārtham
mādhavo rādhayā saha mathurām yayau | tatas tatra rādhā-sthāne bhāram nikṣīpya
śīghram jarāturīm taraṇim ādāya pārārtham sthitaḥ |

iti śrī-rādhā-premāmṛte
dadhi-vikrayaṇādi-kṛīḍā-varṇanam nāma
dvitīyo bhāra-khaṇḍaḥ samāptaḥ
||2||

(3)

atha naukā-khaṇḍaḥ

vikrīya takram acireṇa nivartamānām
rādhām sudhākara-mukhīm abhivikṣya dūre |
kūle nidhāya taraṇīm sahasā murārīr
dhūlī-grham taraṇijā-puline tanoti ||1||

śrī-rādhā satvaram āgatya kṛṣṇam prati—

kṣaṇam dhūlīkrīḍām parihara samāroha taraṇīm
murāre caṇḍāmśuś carama-giri-cūdāmaṇir abhūt |
puram dūre'smākam bahula-jala-sambhāra-bharitam
sphurad-vidyun-mālam kim u ghana-kulam nākalayasi ||2||

śrī-kṛṣṇaḥ (smitvā)—

sarid atidustara-pārā
garjati dhārādharah śirasi |
astam gata iva taraṇir
vahati pracaṇḍa-vātāvalih ||3||

śrī-rādhā | ataeva pāra-karmaṇi prayatnaḥ kriyatām ātaras tu deya eva | paśya |

eṣa cumbati ravir varuṇāśām
śliṣyati pratighanam taḍid eṣā |
ātaram naya payodhara-hāram
karṇadhāra sahasā kuru pāram ||4||

tataḥ śrī-kṛṣṇaḥ—

paśya dikṣu taḍitam taḍidvataḥ
pāra-karma-vidhir eṣa duṣkaraḥ |
adya tiṣṭha grhiṇo grhodare
prātar eva taruṇi prayāsyasi ||5||

śrī-rādhā—maivam adya pāro'vaśyam vidheyaḥ |

śrī-kṛṣṇaḥ—

prasarati jhañjhā-pavanaś
cumbati caramācalaṁ tapanah |
paśya niṣīdati tīre
rajjū-nibaddhā jarāturā taraṇih ||6||

sa eva – adyaika-grhiṇo grhodare tiṣṭha prātar yāsyasīti |

śrī-rādhā śrī-kṛṣṇam prati –

kim vātarām na vitarāmitarām murāre
re karṇadhāra yad idam paruṣam bravīṣi |

ekām niśām api param kula-kāminīnām
anyāśrame sthitir iyaṁ parivāda eva ||7||

śrī-kṛṣṇaḥ smitvā | dūṣaṇaṁ vartate yady evam avaśyaṁ pāro vidheyas tad evam
eva vidhīyatām |

śrī-rādhā | kim tat?

śrī-kṛṣṇaḥ | paśya |

kāliṅdiyaṁ bahula-laharī-lambita-vyoma-deśā
veśātopaṁ cakita-hariṇī-locane muñca muñca |
etair eva stana-giri-guru-śroṇi-bhārair na jāne
jīrṇā tanvī mama tarir iyaṁ kām avasthām upaiti ||8||

śrī-rādhā śrī-kṛṣṇaṁ prati |

gavya-bhāra-kuca-bhāra-kañcukair
naur iyaṁ yadi bharākulā bhavet |
tat-kṣaṇaṁ tad anu vāriṇi svayaṁ
kṣepaṇīyam idam eva nānyathā ||9||

śrī-kṛṣṇaḥ | bhavatu tāvat | naukām adhiruhya kiyad dūraṁ gatvā taraṇim taralām
cakre | śrī-rādhā śrī-kṛṣṇaṁ prati –

tava taraṇi-sutāyā madhyam etad gabhīraṁ
taralatara-taraṅgyāliṅgita-vyoma-gaṅgam |
tarala-taraṇim āruhyāśu bhīrur yad eṣā
tava punar idam asyā yauvanaṁ jīvanaṁ tu ||10||

śrī-kṛṣṇaḥ | smitvā | nāparādho mama bhavatyā eveti | mugdhe paśya | bhavatyāḥ
stana-ghaṭa-saṅghaṭanāt pavanas taraṇim taraṇijāvarte śaśvad vavartayati |

śrī-rādhā śrī-kṛṣṇaṁ prati –

kenipātam apahāya sahāsam
hā tanoṣi parihāsa-vilāsam |
ghūrṇate tarir iyaṁ jala-pūrṇā
kaṇadhāra kim ayaṁ vyavahāraḥ ||11||

api ca --

pānīya-secana-vidhau mama naiva pāṇī
viśrāmyatas tad api te parihāsa-vāṇī |
jīvāmi cet punar ahaṁ na tadā kadāpi
kṛṣṇa tvadīya-taraṇau caraṇau dadāmi ||12||

śrī-kṛṣṇaḥ (smitvā)

pūrvam mayoktam akhilaṃ jaratī tarir me
tanvī kathañcana jana-dvitayaṃ dadhāti |
tatrāpi vāti viṣamānila-maṇḍaliyaṃ
kiṃ tatra sundari kariṣyati kaṇadhāraḥ ||13||

śrī rādhā –

etāvatīm tava tarim jaratīm murāre
jānāmi cet tad iha kiṃ padam arpayāmi |
eṣā tavābhilaṣitaṃ paripūrayāmi
re kaṇadhāra kuru pāram apārakīrte ||14||

śrī-kṛṣṇaḥ | smitvā | yatnād eva vāhayāmi sundari tarī-cchidrāṇi ācchādaya
hṛdayāñcalena |

śrī-rādhā | tathā kṛtvā śrī-kṛṣṇaṃ prati |

guru-cchidrocchede kuca-yuga-nicolaḥ kṣitir abhūt
tathāpy antaś-chidrān nivīdataram uttiṣṭhati payah |
idānīm prāṇān vā jaghana-vasanaṃ vā mama hare
kiṃ āhartuṃ vāñchām vahati muraśatro tava tariḥ ||15||

śrī-kṛṣṇaḥ | smitvā | jirṇeva tarir iti pūrvoktam idānīm kaḥ pratikāraḥ | daiva-
smaraṇam atra |

iha taraṇi-sutāyāḥ kūlam atyanta-dūraṃ
vighatita-taru-mūlo māruto nānukūlaḥ |
tarir iyam atijirṇā cañcalaḥ kaṇadharaḥ
śiva śiva mama ko'yaṃ karmaṇo durvipākaḥ ||16||

api ca –

kīrṇā diśo jaladharais taraṇiḥ sujirṇā
dāmodaro'ticapalo nava-kaṇadhāraḥ |
eṣā kalinda-duhitur laharī gabhīrā
hā hā tathāpi taraṇau padam arpayāmi ||17||

tataḥ prakāśam --

vācā tavaiva yadunandana gavyabhāro
hāro'pi vāriṇi mayā sahasā vikīrṇaḥ |
dūrīkṛtaṃ ca kucayor anayor dukūlaṃ
kūlaṃ kalinda-duhitur na tathāpy adūram ||18||

punaḥ svagatam –

payahpūraiḥ pūrṇā sapadi gataghūrṇā ca pavanair

gabhīre kālindī-payasi tarir eṣā praviśati |
paraṁ hitvāritraṁ parama-taralo nanda-tanayo
naṭo bhūyo bhūyas tad api karatālim racayati ||19||

paraṁ ca—

prayatnād āvarte nayati tarim atyanta-jaratīm
aritraṁ tatraiva tyajati taraol nanda-tanayaḥ |
paraṁ bhānor bimbaṁ carama-giri-cūḍām upagataṁ
na jāne rādhāyaḥ śiva śiva vidhiḥ kim ghaṭṭayati ||20||

punar niḥśvasya –

dūre bandhu-jano manāg api dayā-śīlo na pītāmbaraḥ
snigdhair ambara-lambibhir jaladharaiḥ pītāḥ samastā diśaḥ |
eṣā jirṇatarā taris taraṇijā pūrṇā taraṅgotkarair
no jāne'dya mamācirāya bhavitā hā hā gatiḥ kīdrśī ||21||

api ca –

bhūyo bhūyo vahati marutām maṇḍalī caṇḍa-vegā
jirṇām enām taraṇim abhito nirbharam ghūrṇayantīm |
hāraḥ puṇyam tvayi vinihitam nanda-sūno mamaitat
kṣipram kṣipram subhaga bhavatā kṣipyatām kenipātaḥ ||22||

śrī-kṛṣṇaḥ smitvā – eṣo'ham vāhayāmiti javād abhivāhya –

tvaritam aruṇa-putrī-pāra-mātram vidhehi
pratimuhur iti kāku-vyākulais tad-vacobhiḥ |
jala-niviḍa-nipāta-kṣuṇṇam ārād aritrīm
taruṇi taraṇi-mitraṁ khaṇḍa-khaṇḍī-babhūva ||23||

śrī-rādhā smitvā sasambhramam | śrī-kṛṣṇam nāparādhiniṁ kintu vidhiḥ | punaḥ
sakāku śrī-rādhā jagāda –

gabhīre kālindī-payasi taraṇau magna-vapuṣi
sphurad-bhaṅgottuṅge tvam api kim u jīviṣyasi hare |
atas tūrṇam pūrṇāmala-vidhu-mukhī-nāgara kara-
dvayam kṛtvāritraṁ tara taraṇi-putrīm bhagavatīm ||24||

śrī-kṛṣṇaḥ | smitvā |

yadi bhavati nimagnā naur iyaṁ vāri-pūrṇā
śṛṇu sakhi tad-upāyam nirgatāpāyam uccaiḥ |
bhavad-urasija-kumbha-dvandvam ālambya yatnāt
taruṇi taraṇi-putrīm santariṣyāmi sadyaḥ ||25||

śrī-rādhā –

astam gacchati sadyas taraṇis
tat-sutāyām iyam ca taraṇiḥ |
jīvana-yauvanam ubhayos tad api
tavāyam parihāsaḥ ||26||

śrī-kṛṣṇaḥ | smitvā | sundari pratīkāś cintyatām |

śrī-rādhā | pratīkāro bhavān eva |

śrī-kṛṣṇaḥ | nāham, kintu yauvana-panyam |

śrī-rādhā smitvā |

kuru pāram yamunāyā
vāram vāram vepate me hṛdayam |
ante yauvana-panyam
nātha tavāste yauvanam haste ||27||

śrī-kṛṣṇaḥ | smitvā | hṛdayāśvāsam samāsādya māyā-nirmitam pulinam darśayan |

taruṇi taraṇi-putrī-madhyam āsādya jātam
pulinam atimanojñam paśya paśyāntikastham |
atiniviḍa-nikuṅje mañju-kuṅje dvirephe
tarala-pavana-ceṣṭe bhītir-leśo'pi nāsti ||28||

śrī-rādhā | vilokya harṣam sūcayantī |

aye jīvanam āyātam taraṇim śīghram vāhaya |

TWO PAGES OF TEXT MISSING HERE (42-43)

tato romāvalim ālokya vihasya ca |

anyonya-pīḍām avalokya gāḍham
vakṣojayoḥ sundari sīmni vāde |
madhye dadau nūtana-roma-rāji-
vyājena setum kila mīnaketuḥ ||34||

punas tam nirvarṇya –

vāri-prabandham iva citta-mataṅgajasya
durgācalo giriśa-bhīti-bhrtaḥ smarasya |
dhairyāya mandara-girir nava-rūpa-ratna-
koṣas tanoti mama toṣam ayaṁ kucas te ||35||

punas tathāpi parihāsam vidhāya vividha-manmatha-krīḍām tatrānubhūya sa
vegena rādhayā saha yamunāyāḥ pāram jagāma | tatra gatvā rādhām ālingya
sundari nāham vismaraṇīyaḥ |

śrī-rādhā | jīvana-yauvana-mahaṣadhir bhavān iti kim vā jīvanam vismaraṇīyam
ity uktvā śrī-rādhā jagāma |

iti śrī-rādhā-premāmṛte śrī-gopāla-caritre
ṭṭīyo naukā-khaṇḍaḥ samāptaḥ
||3||

(4)

atha dānakhaṇḍa

tato dināntare gopāṅganānām bhāram āḍaya gavyam vikretum mathurām
vrajantīm ālokya śrī-kṛṣṇo jagāda

atra kṣaṇam virama sundari nīpamūle
kūle kalinda-duhituḥ saha gopikābhiḥ |
adya tvayā kim iti na śrutam asti bhāre
pāre kalinda-duhituḥ karam ācakāra || 1 ||

śrī-rādhā : etena bhavataḥ kim āyātam |

śrī-kṛṣṇaḥ : tad ākarṇyatām |

kaṁsena bhūmipatinā mahatātiyatnān
nītvātra karmaṇi kara-graheṇa niyuktaḥ |
tena svayam śirasi me nihitam vicitraṁ
vastraṁ vilokaya vilola-mṛgāyatākṣi || 2 ||

śrī-rādhā: (kṣaṇam vicintya) kara-yogyam vastu nāsti |

śrī-kṛṣṇaḥ: kā śaṅkā | vicāryatām |

kim vastu rakṣasi nidhāya pidhāya yatnāc
celāñcalena nayase capalāyatākṣi |
etat vicāraya karārham idam madīyam
kim vā na vā bhavati tat pratilokayāmi || 3 ||

śrī-rādhā: (saroṣam) etad adhyavasāyo vyavasāyaś ca bhavato yat para-preyasīm
prati etāvati mukharatā duṣṭatā ca |

jāto bhavān vidhi-vaśād yadi vādhikārī
tatrāpi te patati naiva padaṁ dharāyām |
etat punaḥ pramitam apramitam na jāne
tatredṛśi sphurati kṛṣṇa katham kuvāṇi ||4||

śrī-kṛṣṇaḥ (smitvā) pramitam eva tat katham kuvāṇī sphurati | iti tat pratyakṣam
evānubhaviṣyati |

mugdhākṣi kañcukam idam parihṛtya dūre
bakṣaḥstha-vastu viditam bhavatī vidhattām |
no vā mahīpati-kara-grahaṇe niyukto
dehe tava svayam aham karam arpayāmi ||5||

śrī-rādhā : (saroṣam kaṭākṣam paśyantī jagāda)

nandanandana kuceṣṭā-karīndra-simhaḥ
simhāsane kim u na tiṣṭhati kaṁsarājaḥ |
tasyādhikāram adhigatya kulāṅganānām
dehe tvam arpayitum icchasi hanta hastam ||6||

śrī-kṛṣṇaḥ (saroṣam) ayi kim icchayā eṣa dīyate karaḥ | no vā svayam vicāram
aṅgīkuru |

śrī-rādhā: (saroṣam śrī-kṛṣṇam prati) are kasya hi skandhe mastaka-dvayam yaḥ
para-strī-dehe hastam kṣīpati |

patir mamātīva durantakārī
chidrānusārī nṛpatiḥ karālaḥ
itīva vijñāya madiyadehe
svayam karam dāsyasi nandasūno ||7||

śrī-kṛṣṇaḥ : vayam rājñā niyuktāḥ tat kāryam eva vayam kurmahe | paṇo vā katham
na dīyate | garvaḥ katham kriyatām |

śrī-rādhā : kara-yogyam vastu nāsti | kasmin vā kara-grahaḥ |

śrī-kṛṣṇaḥ : śrūyatām ratnam asty eva bhavat-tanau ratnādiṣu ca bhāveṣu
karagrahaḥ |

tathā hi,

vakṣojau tava sātakumbha-kalasau keśā bṛhac-cāmarā
māṇikyam daśana-cchaṭā marakata-śreṇī ca romāvalī |
anyad vā nibhṛtam yad asti paramam celāñcalenāvṛtam
vijñāya vyavahartum icchasi na ced doṣam na me dāsyati ||8||

api ca,

rādhe tvadīya hṛdi kāñcanakumbha-yugmam
lāvaṇya-ratna-paripūrṇam idam vibhāti |
tasyopari sphurati mauktika-hāra-yaṣṭir
nālokase kim iti ratna-mayam śarīram ||9||

śrī-rādhā: bhavatu | tāvad ratnādīnām kīḍṛk karas tat kathyatām |

śrī-kṛṣṇaḥ (smitvā) śrūyatām etat |

āghoṭanaṁ stana-suvarṇa-ghaṭa-dvayasya
sandarśanaṁ daśana-mauktika-vidrumasya |
ākaraṣaṇaṁ kuṭīla-kuntala-cāmarasya
pānaṁ cakora-nayane'dhara-pallavasya ||10||

śrī-rādhā: (smitvā) na karo deyaḥ | vyaṁ rājadhānīm vrajāmaḥ | (iti sakhīnām
kolāhalo mahān abhūt |)

iti bahuvīdha-darpodyogam ākarṇya tasyā
hr̥di viinihitahasto vyākulenāṅganāyāḥ |
sapadi kuca-dukūlaṁ dūram utkṣīpya nītaṁ
nirupamam atha muktādāma dāmodareṇa ||11||

tatas tasya caritam udvīkṣya gopāṅganāḥ kṛta-kolāhalo hasta-tālam dattā sākṣīnaṁ
cakruḥ |

śrī-kṛṣṇaḥ (sapraṇayaṁ śrī-rādhām prati)

dattvā mamābhilaṣitaṁ mathurā-nagaryām
svacchandam indumukhi sundari gaccha gaccha |
no ced ihaiva samayaṁ gamayādya mugdhe
tvam muñca dugdha-dadhi-vikrayaṇa-kriyām ca ||12||

śrī-rādhā: (vicintya) kā gatiḥ | sakhīmukhaṁ vīkṣamāṇā lajjate | tataḥ

sakhyāḥ : pathi balāt kriyate cet kā gatiḥ | ko vā karaṇīyāḥ | tad asya pathi
mathurām na vrajāmaḥ |

śrī-kṛṣṇaḥ (smitvā) iyam adūre kuñja-bhūmiḥ | tatra tvam anusara | itaś caiva |

paśya sundari kalinda-nandinī-
vīci-cumbana-vilāsa-lampāṭaḥ |
ketakī-vana-vihāra-kautukī
manda-mandam ayam eti mārutaḥ ||13||

preyasī-hr̥di nidhāya pakṣatī
kuṭmalī-kṛta-vilola-locanaḥ |
vaktra-nirgamita-cūta-kuṭṭalaṁ
mānasam harati mugdha-kokilaḥ ||14||

api ca –

eṣā mallī kusuma-sahitā cūtam ālambya gāḍham

dhatte ramyaṁ mukula-pulakaṁ prema-garbhaṁ sanātham |
pāyaṁ pāyaṁ madhu-madhukarī mālatī mallikānām
bhrāmaṁ bhrāmaṁ lasita-lasitaṁ cumbati prāṇanātham ||15||

tataḥ śrī-rādhā

anyonya-bāhu-pariśilita-kaṇṭha-deśaṁ
śaśvan mithaḥ smarakathāsmītasundarāsyā |
nīlābhram unmadhu-guñjita-bhrūga-puṣpaṁ
kuñjam jagāma tarasā hariṇāyatākṣī ||16||

tatas tatra gatvā kalpadruma-nava-pallava-kalpita-talpeṣu kuñja-madhyeṣu rādhām
urasi nidhāya svapiti |

śrī-kṛṣṇaḥ tatas tatra vividha-manmatha-kriḍām anubhūya nijabhavane tarasā
gamaṇaṁ cakre | śrī-rādhā sakhijanaiḥ saha bhāram ādāya mathurām gatavatī |

iti śrī-rādhāpremaṁṛte śrīmohinīmohanalāhiḍividyālaṅkārapraṇīte śrīgopālacaritre
caturtho dānakhaṇḍaḥ sampūrṇaḥ ||

sampūrṇo'yaṁ granthaḥ |